(פסקי מהר"י (ווייל מ' דינין והלכות סי') ס"ה), (כ) * אֲפִלּוּ בְּנֵרוֹת שֶׁל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב יְכַוֵּן שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת כֵּן (אור זרוע (מ"ב סי' שכז)):

ה [י]**נֵר חֲנֻכָּה מִנֵּיחוֹ עַל פֶּתַח הַסָּמוּךְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים (כא) מִבַּחוּץ, אִם הַבַּיִת פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים מִנֵּיחוֹ עַל פְּתְחוֹ, (כב) וְאִם יֵשׁ חָצֵר לִפְנֵי הַבַּיִת מִנֵּיחוֹ עַל * פֶּתַח הֶחָצֵר. [יא]וְאִם הָיָה דָּר בַּעֲלִיָּה (כג) שֶׁאֵין לוֹ פֶּתַח פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, מִנֵּיחוֹ בַּחַלּוֹן הַסָּמוּךְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וּבְשָׁעַת הַסַּכָּנָה שָׁאֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַיֵּם הַמִּצְוָה, מִנֵּיחוֹ עַל שֻׁלְחָנוֹ וְדַיּוֹ. (כד) * [יב]וְצָרִיךְ נֵר אַחֵר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ, (כה) וְאִם יֵשׁ מִדּוּרָה אֵין צָרִיךְ נֵר אַחֵר, וְאִם הוּא אָדָם חָשׁוּב שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹר הַמִּדּוּרָה צָרִיךְ נֵר אַחֵר: ו [יג]מִנֵּיחוֹ (כו) לְמַעְלָה מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, וּמִצְוָה לְהַנִּיחוֹ (כז) [יד]לְמַטָּה (ח) [ח] מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, וְאִם הִנִּיחוֹ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים יָצָא, [טו]אֲבָל אִם מִנִּיחוֹ (כח) לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה (כט) לֹא יָצָא. הַגָּהּ: אֲפִלּוּ לְקָחָהּ כָּךְ דָּלוּק (ל) וְהִנִּיחָהּ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרִים לֹא יָצָא, דְּהַדְלָקָה עוֹשֶׂה מִצְוָה (בית יוסף (ד"ה ומ"ש אפילו שם) בשם תוספות (שבת כב, ד"ה נר)): ז [טז]מִצְוָה לְהַנִּיחוֹ (לא) בַּטֶּפַח הַסָּמוּךְ (לב) לַפֶּתַח [יז]מִשְּׂמאל, (לג) כְּדֵי שֶׁתְּהֵא מְזוּזָה מִיָּמִין וְנֵר חֲנֻכָּה מִשְּׂמאל. (לד) [יח]וְאִם אֵין מְזוּזָה

ו [יב]בְּרַיְיתָא כ"א (ע"ב) וכ"פ"ר התוספות שם (ד"ה מצוה). ז שם מימרא דברייתא. ח מימרא דברייתא שם. ט טור בשם מהר"ם מרוטנבורג. י מימרא דרבא שם. כ מימרא דרב [כתנא] שם כ"ב ע"א). ל מימרא דרבה שם. מ כרב שמואל מדיפתי שם. נ טור בשם אבי העזרי (ראב"ה סי' תתמג) והגהות מרדכי (שבת פ"ב סי' רסו) בשם ר' יקיר.

בַּאֵר הֵיטֵב

וְיסַבֵּב לְצַד יָמִין, וְהַמְדַקְדְּקִים אֵינָם מַדְלִיקִין בְּלֵאמְפֶּ"א שֶׁאֵין בָּהּ הִדּוּר לְנֵר חֲנֻכָּה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ו (ח) **מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים.** נִרְאֶה לִי דְּאִם דָּר בַּעֲלִיָּה מִנֵּיחָהּ בַּחַלּוֹן אֲפִלּוּ הוּא לְמַעְלָה מִיּוֹ"ד. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י). וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח"א) סִימָן מ"ד, וּבְתִשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן ל"ב, וְעַיֵּן בְּיֵד אַהֲרֹן (הגה"ט):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִשּׁוּם לֹא תַּתְגֹּדְדוּ כו', עַיֵּן שָׁם מִלְּתָא בְּטַעְמָא: ו [ח] **מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת (שם) שֶׁתְּמַהּ לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַטּוּר בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן תי"ח (ס"ז) לְפָסֵק כְּתִנָּא קַמָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּן הָאֵיךְ פָּסַק הָכָא כְּרַבִּינָא דְּאֵלִיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה אִתְּמַר, עַיֵּן שָׁם בְּאֹרֶךְ. וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק (ג') [ב'] (שם) כָּתַב דִּפְלוּגְתַּת רַבָּנָן הֵיא לוֹמַר שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיא בְּרְשׁוּת חֲיָב, דְּהָכִי מְשַׁמַע מִדְּקָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּנֵר חֲנֻכָּה פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּרְשׁוּת, וְגַם דְּאֵיךְ קָאָמַר זֹאת אוֹמֶרֶת כו' דִּלְא כְּהִלְכְתָא, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּתוֹסָפְתָא פֶּרֶק ו' דְּבָבָא קַמָּא (ה"ב) דְּתָנֵי רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּנֵר חֲנֻכָּה פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁהִנִּיחַ בִּרְשׁוּת וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין זֶה וּבֵין זֶה חַיָּב כְּגוֹן אִלּוּ מִסְכָּכִין עַל פִּתְחֵי חֲנוּתֵיהֶן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רְשׁוּת בָּא אַחַר וְהִזִּיק בָּהֶם חַיָּב, עַיֵּן שָׁם, לְשׁוֹן זֶה מִשְּׁמַע קְצָת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב דִּלְאו מִשְּׁמַע הַנַּ"ל לְאַנּוּחֵי לְמַעְלָה מִגְּמַל וְרוֹכְבוֹ אִתֵּי עֲלֵה, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם מִצְוָה לְהַנִּיחַ תּוֹךְ יו"ד טְפָחִים וּבִרְשׁוּת הָרַבִּים אֲפִלּוּ הָכִי אִם הַזִּיק חַיָּב, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ב) בָּזֶה. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) הֵבִיא בְּשֵׁם סֵדֶר הַיּוֹם שֶׁמִּצְוָתָהּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים עַד י"ח טְפָחִים שֶׁכֵּן גֹּבַהּ שֶׁל מְנוֹרָה י"ח טְפָחִים, וְהָאֵלִיָּה רַבָּה תָּמַהּ עָלָיו דְּמִנָּא לֵיהּ לוֹמַר דִּלְמַטָּה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּמִדּוּרָה: (כ) **אֲפִלּוּ בְּנֵרוֹת שֶׁל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וְכוּ'.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אפילו): **ה** (כא) **מִבַּחוּץ.** מְשׁוּם (כו) פִּרְסוּמֵי נִסָּא, וְקָמְפְּרֵשׁ וְאָזֵיל כֵּיצַד אִם הַבַּיִת וְכוּ': (כב) **וְאִם יֵשׁ חָצֵר לִפְנֵי הַבַּיִת וְכוּ'.** וְתַצְרוּתֵיהֶן הֵיוּ פְּתוּחוֹת לִרְשׁוּת הָרַבִּים: (כג) **שֶׁאֵין לוֹ פֶּתַח פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים.** וְגַם (כז) אֵין לוֹ פֶּתַח פָּתוּחַ לְחָצֵר, אֶלָּא פְּתוּחָה הִיא לַבַּיִת: (כד) **וְצָרִיךְ נֵר אַחֵר.** לַעֲשׂוֹת הֶכֵּר לַדָּבָר: (כה) **וְאִם יֵשׁ מְדוּרָה.** וְיָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְפָנֶיהָ, וְיֵשׁ הֶכֵּרָא שֶׁהַנֵּר שֶׁל מִצְוָה הִיא: ו (כו) **לְמַעְלָה מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים.** דְּכָל לְמַטָּה מִשְּׁלֹשָׁה כְּאִלּוּ הִנִּיחַ בְּקַרְקַע, (כז) וְאֵין נֵכֶר שֶׁבַּעַל הַבַּיִת הִנִּיחוֹ שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד יָצָא [פְּרִי חָדָשׁ]: (כז) **לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים.** דְּאִיכָּא פִּרְסוּם הַנֵּס טְפֵי (כט) כְּשֶׁהוּא לְמַטָּה, דְּדָבָר הֶעָשׂוּי לְאוֹר אֵין דֶּרֶךְ לְהַנִּיחָהּ כָּל כָּךְ לְמַטָּה. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) שֶׁכָּתַב דְּהָא דְּאֵין הָעוֹלָם נִזְהָרִין בָּזֶה, מְשׁוּם דְּסוֹמְכִין עַל הַמִּרְדְּכַי (שבת פ"ב סי' רסו) שֶׁכָּתַב, דְּעַכְשָׁו שֶׁהָרְגִלוּ לְהַנִּיחַ בְּפָנִים אֵין קְפִידָא בָּזֶה, אֲכָל הַטּוּר סָתַם בָּזֶה וּמִשְׁמַע דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה, וְכֵן נוֹהֲגִין כָּל הַמְדַקְדְּקִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכתב הר"ן). וְאִם דָּר בַּעֲלִיָּה, (ל) מַנִּיחָהּ בַּחַלּוֹן שֶׁהוּא לְצַד רְשׁוּת הָרַבִּים, אֲפִלּוּ אִם הַחַלּוֹן גְּבוֹהַּ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים מִקַּרְקַעִת הָעֲלִיָּה, וְאִם יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי חַלּוֹנוֹת אֶחָד לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים וְאֶחָד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, וַדַּאי יַנִּיחֶנּוּ (לא) בַּחַלּוֹן שֶׁהוּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. וּבְנֵרוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת (לב) הַמִּנְהָג שֶׁהַמְּנוֹרָה בְּמָקוֹם גְּבוֹהַּ: (כח) **לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה וְכוּ'.** דְּלִא שָׁלְטָא בֵּיהּ עֵינָא. (לג) וְאֵין נַפְקָא מִנָּהּ בֵּין אִם מַדְלִיק מִבַּחוּץ וּבֵין אִם מַדְלִיק בַּבַּיִת: (כט) **לֹא יָצָא.** וְצָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ, וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ד) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה: (ל) **וְהִנִּיחָהּ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרִים וְכוּ'.** אֲבָל אִם הִדְלִיקָהּ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרִים (לד) וּנְטָלָהּ מִשָּׁם וְהִנִּיחָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר תּוֹךְ עֶשְׂרִים יוֹצֵא, דְּהָא הֲוֵי הַדְלָקָה בְּמְקוֹמָהּ דְּשֵׁנִי הַמְקוֹמוֹת כְּשֵׁרִים: ז (לא) **בַּטֶּפַח הַסָּמוּךְ וְכוּ'.** שֶׁאִם יַרְחִיקֶנָּה לְהַלָּן מִן הַפֶּתַח (לה) אֵינוֹ נֵכֶר שֶׁבַּעַל הַבַּיִת הִנִּיחוֹ שָׁם: (לב) **לַפֶּתַח.** בֵּין אִם הַהֲנָחָה הוּא עַל פֶּתַח הַבַּיִת (לו) אוֹ עַל פֶּתַח הֶחָצֵר: (לג) **כְּדֵי שֶׁתְּהֵא וְכוּ'.** וְיִהְיֶה מְסֻבָּב בְּמִצְוֹת. מִיהוּ בְּדִיעֲבַד (לז) אִם הִנִּיחַ נֵר חֲנֻכָּה מִיָּמִין, יָצָא: (לד) **וְאִם אֵין וְכוּ'** מִיָּמִין. דְּכָל מִידֵי דְּמִצְוָה (לח) יָמִין עָדִיף,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

שֶׁאָמְרוּ (שם) מִצְוָה לְהַנִּיחָהּ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבַּחוּץ, וְאִלּוּ הָא דְּאָמְרוּ (שם) דִּלְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לְהַנִּיחַ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, יֵשׁ כַּמָּה רִאשׁוֹנִים דְּדָחוּ זֶה מֵהֲלָכָה, עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (שם) וְכֵן בְּמַאֲירִי (שבת כב. ד"ה נר חנוכה שהניחה), עַיֵּן שָׁם: (לה) מִבַּחוּץ. (סק"ז): (לו) **פֶּתַח.** (ס"ח) בַּ"ח (ס"ט): (לז) **פְּרִי מְגַדִּים** בְּסִימָן תרע"ה (א"א סק"ב): (לח) **כְּדֵי שֶׁתְּהֵא.** חָדָשׁ כְּדַעַת הַטּוּר, וּדְלִא כְּדַעַת רַבֵּנוּ יוֹאֵל הַלֵּוִי (ראב"ה סי' תתמג) שֶׁרָצָה לְהַקֵּל בְּמַדְלִיק בְּבַיִת אֲפִלּוּ לְמַעְלָה (מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים) [מֵעֲשָׂרִים אַמָּה]. **וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים** (משב"ז סק"ה) **שֶׁכָּתַב דְּאֵף בְּנֵרוֹת שֶׁעָנֵה אֲרָכִים כָּל שֶׁמְּקוֹם הַלֵּהַב הוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה פְּסוּלָה:** (לז) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ז) וּפְשׁוּט: ז (לח) רַשַּׁ"י (שם כב. ד"ה מצוה): (לט) פְּשׁוּט: (מ) פְּרִי חָדָשׁ: (מא) אֲחֵרוֹנִים:

ה (מ) רַשַּׁ"י (שבת כא: ד"ה מבחוץ): **(מ) דְּאִם הָיָה פֶּתַח הָעֲלִיָּה פָּתוּחַ לְחָצֵר הָיָה מְנִיחָהּ עַל פֶּתַח הֶחָצֵר שֶׁהוּא פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאִם הָיָה פֶּתַח הָעֲלִיָּה פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים הָיָה מַנִּיחָהּ עַל הַפֶּתַח** [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה אבל רש"י)]: ו (מא) בַּ"ח (ס"י): (מב) פּוֹסְקִים: **(נ) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"י) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יט) וְחַיֵּי אָדָם (שם סי"ז), **וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים** (א"א סק"י) **וְחַיֵּי אָדָם** (שם) **דְּמִשְּׁמַע מִמָּגֵן אַבְרָהָם דְּצָרִיךְ טְפֵי לְהַנִּיחַ בְּחַלּוֹן הַסָּמוּךְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים אַף שֶׁהִיא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים מִלְּהַנִּיחַ בְּשָׁעַת הַסַּכָּנָה לְפֶתַח אַף שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַנִּיחַ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, וְאַף שֶׁהַפְּרִי מְגַדִּים מְפַקְפֵּק קְצָת בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְדַחוֹת דְּבָר זֶה,** דְּעִנְיַן שֶׁצָּרִיךְ הֶכֵּר לִבְנֵי רְשׁוּת הָרַבִּים יֵשׁ מְקוֹר גָּדוֹל בְּגְמָרָא, דְּאָמְרוּ (שם) עַד דְּכַלְיָא רִגְלָא דְּתַרְמוּדַאי, וְגַם בְּמַה

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת חֲנֻכָּה סִימָן תרעא

ס שם בשם סמ"ק (מצוה רפ) והמרדכי שם. ע שם.
*) (נראה לי שצריך להיות, או כנרות המנורה, כן הוא בתרומת הדשן ורד"ק). פ כמו שמברכין על הלל דראש חדש אף על פי שאינו אלא מנהג.

בַּפָּתַח מַנִּיחוֹ מִימִין. (לה) [ה]**וְאִם הִנִּיחוֹ בְּדָלֶת עַצְמוֹ, יַנִּיחֶנּוּ** (ט) [ט] (לו) **מֵחֲצִיוֹ שֶׁל בְּנִיסָה לִצַּד שְׂמֹאל.** הַגָּה: וּמִיהוּ בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁכָּלְנוּ מַדְלִיקִין בִּפְנִים וְאֵין הֵכֵּר לִבְנֵי רְשׁוּת הָרַבִּים כְּלָל, אֵין לָחוּשׁ כָּל כָּךְ אִם אֵין מַדְלִיקִין בַּפָּתַח הַסָּמוּךְ לַפָּתַח, (לז) * וּמִכָּל מָקוֹם הַמִּנְהָג לְהַדְלִיק בַּפָּתַח הַסָּמוּךְ לַפָּתַח כְּמוֹ בִּימֵיהֶם (לח) וְאֵין לְשַׁנּוֹת, אֲלָא אִם כֵּן רַבִּים בְּנֵי הַבַּיִת שֶׁעָדִיף יוֹתֵר לְהַדְלִיק כָּל אֶחָד בְּמָקוֹם מֵיָחֵד מִלְּעָרֵב הַנֵּרוֹת בְּיַחַד וְאֵין הֵכֵּר כָּמָה נֵרוֹת מַדְלִיקִין, וּמִכָּל מָקוֹם יִזָּהֲרוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק בְּמָקוֹם שֶׁמַּדְלִיקִין הַנֵּרוֹת כָּל הַשָּׁנָה כִּי אָז לֹא יִהְיֶה הֵכֵּר כְּלָל, וְאַף כִּי אֵין הֵכֵּר רַק לִבְנֵי הַבַּיִת, מִכָּל מָקוֹם הֵכֵּר קְצָת מִיהָא בָּעֵי. [*] (לט) * **וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת מַנִּיחוֹ** (מ) **בְּכֹתֶל דָּרוֹם** (מא) *)(אוֹ בְּדָרוֹם הַמְּנוֹרָה, (מב) וּמְסַדְּרָן מִמִּזְרָח (מג) לְמַעֲרָב) (תרומת הדשן סימן ק"ד, בית יוסף (ד"ה ומ"ש שמניחה מדרום)), (מד) **וּמַדְלִיקִין** (י) [י] ס**וּמְבָרְכִין** (בְּבֵית הַכְּנֶסֶת) **מִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִיסָּא.** הַגָּה: וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בְּנֵרוֹת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת, (מה) וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהַדְלִיק (יא) [יא] בְּבֵיתוֹ (ריב"ש סימן קי"א). וְנוֹהֲגִין (מו) לְהַדְלִיק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בֵּין מִנְחָה לְמַעֲרִיב.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מַעֲשָׂרָה לֹא, וּבְמַחֲזִיר בְּרָכָה (שם) כָּתַב כֵּיוָן שֶׁהָרִי"ף וְהָרַמְב"ם הִשְׁמִיטוּ הָא דְּאָמְרִינַן צָרִיךְ לְהַנִּיחַ לְמִטָּה כוּ' מִפְּתָקָא דִּין חֲנֻכָּה כְּסֻכָּה וּמְבוֹי, וְכֵן כָּתַב הָרַמַ"ע בְּסֵפֶר אֲלֶפֶס זוֹטָא (שבת פ"ב ד"ה הלכות חנוכה), וְעַיֵּן שָׁם (מחציץ ברכה סק"ג) שֶׁכְּשׁוּטָר בָּרָקָת (מקור חיים אות ז) כָּתַב דְּמִצְוָה לְהַנִּיחָהּ מֵעֵט לְמַעְלָה מִשִּׁבְעָה טְפָחִים, וּבְסֵפֶר שׁוֹמֵר אֲמוּנִים (בשו"ת) סִיְּמוּן ה' כְּתַב שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָקוֹם בְּכָתְבֵי הָאַר"י זַ"ל עַל מָה לִסְמֹךְ עַיֵּן שָׁם (ס"ז): **ז [ט] מֵחֲצִיוֹ.** עַיֵּן בַּאֵר הַיֵּטֶב. וְעַיֵּן בְּחַוַּת יָאִיר סִימָן רכ"ו מַה שֶּׁכָּתַב עַל מַה שֶּׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ובספר המצות) בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי הַסְּמַ"ק וּבְדִבְרֵי הַב"ח שָׁם (ס"ב), עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בְּיַד אֶפְרַיִם בְּדִבְרֵי הַשַּׁ"ז (סק"ז) בָּזֶה: **[בשו"ע] וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת מַנִּיחוֹ.** וְעַיֵּן בְּכֶנֶסֶת יְחֶזְקֵאל (סי' ח) שֶׁכָּתַב, בְּקֶהִלּוֹת אה"ו, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה בְּאַלְטוֹנָא שֶׁהִיא רִאשׁוֹנָה בְּמִנְיָן וּבְנְיָן, מְסַדְּרִין בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם, וּבְשֹׁאָר בָּתֵּי הַכְּנֶסֶת קְטַנִּים זֶה בְּכָה כו', אַף שֶׁהַמְסַדְּרִים בֵּין מִזְרָח לְמַעֲרָב הוּא בְּשֶׁלָּהֶן עָרוּךְ וְכֵן כָּתְבוּ רַשַּׁ"ל (בשו"ת סי' פה) וְטַ"ז (סק"ז), מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי עִקַּר כְּרַמְבַּ"ם (בית הבחירה פ"ג ה"ב) וְרִיכַ"ש סִימָן ת"ר, וְלָכֵן גּוֹזֵר אֹמֶר שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם נִמְשָׁכִין אַחַר בֵּית הַכְּנֶסֶת לְסַדֵּר בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם כְּמוֹ הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, אַף דְּלֹא שַׁיָּךְ בְּמִנְהָג שֶׁבְּשֶׁלֹּא קְהִלּוֹת אה"ו שֶׁהֵם כְּכָל בֵּית דִּין בְּעִיר אַחַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם סִימָן (ת"צ) [תצ"ג] (סק"ו), מִכָּל מָקוֹם בְּדִבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם קָצַת צָרִיךְ עִיּוּן וּמִטֶּעם שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַבָּתֵּי הַכְּנֶסֶת שָׁוִים לְטוֹבָה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמוֹר וּקְצִיעָה, שֶׁאִם אֵין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עֲשָׂרָה אֵין לְהַדְלִיק בִּבְרָכָה, וְעַיֵּן לְקַמָּן סְעִיף קָטָן י"ב: **[י] וּמְבָרְכִין.** עַיֵּן בַּאֵר הַיֵּטֶב וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַחֶמְדָּה צְבִי סִימָן פ"ח שְׁתֵּמַהּ עַל זֶה, שֶׁאֵין תְּמִיהָתוֹ רַק עַל הַמְחַבֵּר שֶׁכָּתַב דִּין זֶה, דְּהָא עִקַּר טַעַם הָרִיכַ"ש (סי' קיא) הוּא דִּמְבָרְכִים כְּמוֹ שֶׁמְּבָרְכִים עַל הַלֵּל בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁהוּא מִמְּנְהָגָא (וְעַיֵּן בְּאֵר הַגּוֹלָה (אות פ)), אִם כֵּן הַמְחַבֵּר שֶׁפָּסַק בְּהִלְכוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ (סי' תכב ס"ב) כְּהָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"י) וְכֵן נוֹהֲגִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּסְבִירוֹתֵיהֶם, וְאִם כֵּן לְדִידְהוּ אֵין לְבָרֵךְ בְּנֵר בֵּית הַכְּנֶסֶת, עַיֵּן שָׁם, אֲבָל לְדִידָן דְּמְבָרְכִים בְּהַלֵּל דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ גַּם הֶחְכָּם צְבִי מוֹדֶה דְּשַׁפִּיר מְבָרְכִים אַנֵּרוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּאֵר הַיֵּטֶב כָּתַב רַמ"א בְּתִשׁוּבָה כו', זֶה הָעָתִיק מַהֲטַ"ז (סק"ח) וְהוּא טָעוּת סוֹפֵר בְּטַ"ז, וְצָרִיךְ לוֹמַר רמ"ח סִימָן מ"ג וְהוּא רְאשֵׁי תֵּבוֹת מוֹהַרַ"ם מִינְץ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּיַד אֶפְרַיִם. וּמָצָאתִי בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ט) וּבְנוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדורא תנינא או"ח סי' קמא) שֶׁהִרְגִּישׁוּ בָּזֶה. עַיֵּן שָׁם בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"י) וּבְנוֹדָע בִּיהוּדָה (שם) שֶׁכָּתְבוּ שֶׁזֶּהוּ לְעִנְיַן לְהַדְלִיק בְּצִבּוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּבֵיתוֹ בִּדְאִי מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ. וְעַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם סִימָן תקנ"א (ס"ק מב) כו', עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתוּב בְּיַד אֶפְרַיִם בָּזֶה: **[יא] בְּבֵיתוֹ.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֶב. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ח)

בְּאוּר הֲלָכָה

דַּאֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא נֵר אֶחָד [וְנֵר אַחֶרֶת לְהַדְלִיק לְשַׁמֵּשׁ לְאוֹרָהּ אֵין לוֹ], מִכָּל מָקוֹם יַדְלִיק אֶת הַנֵּר וִיבָרֵךְ עָלֶיהָ, וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה בְּנֵדְאִי יִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאָנְיָהּ:

ז * וּמִכָּל מָקוֹם הַמִּנְהָג לְהַדְלִיק בְּמִטָּה וְכוּ'. רוֹצֶה לוֹמַר הַמִּנְהָג הַנָּכוֹן **לְהִתְנַהֵג כָּךְ,** דְּאִי לָאו הָכִי סוֹתֵר דִּבְרֵי עַצְמוֹ:

*** וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת מַנִּיחוֹ בְּכֹתֶל דָּרוֹם.** זֶהוּ אֲפִלּוּ לִזְמַן הַגְּמָרָא שֶׁהָיוּ מַדְלִיקִין בְּחוּץ עַל פֶּתַח הַבַּיִת, הָכָא מַדְלִיקִין בִּפְנִים דְּהוּא לְפַרְסֵם הַנֵּס בְּרַבִּים. וְהִנֵּה הַמְחַבֵּר הָיָה צָרִיךְ לְבָאֵר בִּתְחִלָּה שֶׁצָּרִיךְ לְהַדְלִיק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְאַחַר כָּךְ מְקוֹם הֲנָחָתוֹ, אֶלָּא לְפִי שֶׁקָּאֲמַר לְעֵיל בִּתְחִלַּת הַסָּעִיף דְּמִצְוָה לְהַנִּיחוֹ בְּפֶתַח הַסָּמוּךְ לְהַפֶּתַח, קָאֲמַר דִּבְבֵית הַכְּנֶסֶת עוֹשִׂין זֵכֶר לַמִּקְדָּשׁ שֶׁהַמְּנוֹרָה עָמְדָה בְּדָרוֹם:

הָרַבִּים וְיִתְפָּרְסֵם הַנֵּס, אִם לֹא בְּמָקוֹם דְּשָׁכִיחָא הֶזֵּקָא עַל יְדֵי זֶה: **(לט) וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת.** אוֹ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ: **(מ) בְּכֹתֶל דָּרוֹם.** אוֹ בְּצַד הַמִּזְרָח שֶׁעוֹמֵד אֵצֶל כֹּתֶל דָּרוֹם, וְהַטַּעַם בְּכָל זֶה וָכָר לְמִנּוֹרָה שֶׁמִּקּוֹמָהּ בְּמִקְדָּשׁ בְּדָרוֹם: **(מא) אוֹ בְּדָרוֹם הַמְּנוֹרָה.** (מד) וְצָרִיךְ לוֹמַר כֻּלָּן נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה: **(מב) וּמְסַדְּרָן מִמִּזְרָח וְכוּ'.** זֶהוּ גַּם כֵּן כְּעֵין מְנוֹרָה, דְּהַנֵּרוֹת הָיוּ מְסֻדָּרִין בַּמִּקְדָּשׁ (מה) בֵּין מִזְרָח לְמַעֲרָב, כֵּן יְסַדֵּר גַּם כֵּן נֵרוֹת חֲנֻכָּה: יֵשׁ מֵהָרַאשׁוֹנִים דִּסְבִירָא לְהוּ, דְּאַף דְּהַמְּנוֹרָה הָיְתָה עוֹמֶדֶת בְּדָרוֹם מִכָּל מָקוֹם (מו) נֵרוֹתֶיהָ הָיוּ מְסֻדָּרִין מִצָּפוֹן לְדָרוֹם, וּמְמֵילָא לְדִידְהוּ גַּם נֵרוֹת חֲנֻכָּה יֵשׁ לְסַדֵּר בְּאֹפֶן זֶה, וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנָּהֲגוּ כֵּן (מז) וְאֵין לִמְחוֹת בָּם, דְּיֵשׁ לָהֶם עַל מַה לִּסְמֹךְ: **(מג) לְמַעֲרָב.** וְהַמַּדְלִיק עוֹמֵד אֲחוֹרָיו לְדָרוֹם וּפָנָיו לְצָפוֹן וּמַתְחִיל מִימִינוֹ שֶׁהוּא הַנֵּר הַסָּמוּךְ לַאֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, וְשׁוּב מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ וּמַתְחִיל מֵהַשְּׂמְאלִי וּפוֹנֶה לִימִינוֹ [תְּשׁוּבוֹת חֶתָם סוֹפֵר (או"ח) סִימָן קפ"ו]. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן תרע"ז (בי"ח ל' ד"ה כדי, שעה"צ ס"ק כא) מַה שֶּׁנִּכְתֹּב בָּזֶה: **(מד) וּמַדְלִיקִין וּמְבָרְכִין.** אַף דִּבְבֵית הַכְּנֶסֶת הוּא רַק מִנְהָגָא, (מח) מִכָּל מָקוֹם מְבָרְכִין עָלָיו כְּמוֹ שֶׁמְּבָרְכִין עַל הַלֵּל דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג. אִם אֲבָל מִתְפַּלֵּל בְּעֶרֶב חֲנֻכָּה, (מט) מַדְלִיק אָדָם אֶחָד הַנֵּרוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהֶחֱיָנוּ דִּמְבָרְכִין אוֹ וּמִנְּכַר דַּעַת שִׁמְחָה הִיא לַצִּבּוּר, וְאֵין כְּדַאי שֶׁאָבֵל יַדְלִיקֵם [אֲבָל בְּבֵיתוֹ (נ) יָכוֹל לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ], אֲבָל שֹׁאֵר עַרְבִית דַּחֲנֻכָּה דְּאֵין מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ יָכוֹל הָאָבֵל לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה. וּמִתְפַּלֵּל הָאָבֵל בַּחֲנֻכָּה מִנְחָה וּמַעֲרִיב. וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב וּשְׁבָט וְל"ג בְּעֹמֶר דְּלֵית הַלֵּל, הָאָבֵל מִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית גַּם כֵּן. וּבְחוֹל הַמּוֹעֵד דְּהָוֵי כְּיוֹם טוֹב, מָנְעֵתִי לְפָעָמִים לְהַנִּיחַ הָאָבֵל לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה וּמַעֲרִיב [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ח)]: **(מה) וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהַדְלִיק.** וַאֲפִלּוּ הַשַּׁמָּשׁ צְבוּר שֶׁבְּבֵיתוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, (נא) צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהַדְלִיק בְּבֵיתוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יַחֲזֹר לוֹמַר בְּבֵיתוֹ, (נב) בְּרָכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ, אִם לֹא שֶׁמַּדְלִיק לְהוֹצִיא אִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ: **(מו) לְהַדְלִיק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בֵּין מִנְחָה לְמַעֲרִיב.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֲפִלּוּ הַנּוֹהֲגִים

בַּאֵר הֵיטֵב

ז (ט) מֵחֲצִיוֹ. עַיֵּן טַ"ז (סק"ו) וּבְכֶנֶסֶת (סי"ב) וְחַוַּת יָאִיר סִימָן (רכ"ז) [רכ"ז]:
(י) וּמְבָרְכִין. עַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חֶכֶם צְבִי סִימָן פ"ח מַה שְּׁתָּמַהּ עַל זֶה. כָּתַב רַמ"א בְּתִשׁוּבָה סִימָן מ"ו (ער' שערי תשובה) דְּאִם אֲבָל מִתְפַּלֵּל בְּעֶרֶב חֲנֻכָּה, יַדְלִיק אָדָם אֶחָד הַנֵּרוֹת מְשׁוּם שֶׁהֶחֱיָנוּ, אֲבָל שְׁאָר עַרְבִית דַּחֲנֻכָּה יַדְלִיק וְיִתְפַּלֵּל, עַיֵּן שָׁם: **(יא) בְּבֵיתוֹ.** מִשְׁמַע אֲפִלּוּ הַשַּׁ"ץ צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהַדְלִיק בְּבֵיתוֹ:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

כב: ד"ה ובה היה) וְתוֹסְפוֹת (מנחות צח: ד"ה מדכתיב) וְהָרַאֲבַ"ד (בית הבחירה פ"ג הי"ב), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּבַאוּר הַגְּרַ"א: **(מו)** רַמַ"ם (בית הבחירה שם) וְסֵמַ"ג (עשין קסג) וְהָרִיכַ"ש סִימָן ת"ר: **(מז)** מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ט) שֶׁכָּתַב שֶׁכָּל אֶחָד יִתְפֹּס בְּמִנְהָגוֹ: **(מח)** רִיכַ"ש (סי' קיא):
(מט) טַ"ז (סק"ח) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת רַ"מ מִינְץ (סי' מג): **(נ)** שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"י). **וְאָבֵל נִקְרָא בְּכָל זֶה, שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ עַל אָבִיו וְאִמּוֹ, וּשְׁלֹשִׁים עַל שְׁאָר קְרוֹבִים:** **(נא)** אַחֲרוֹנִים:
(נב) בְּהַגָּהוֹת הַגָּאוֹן ר' בְּרוּךְ פְּרֶענְקִיל מִסְתַּפֵּק דְּאִם אוֹרַח מַדְלִיק בְּנֵרוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהַדְלִיק בְּאַכְסַנְיָא: **(נג)** שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ק יא), עַיֵּן שָׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת חֲנֻכָּה סִימָן תרעא

*וְיֵשׁ נוֹהֲגִין לְהַדְלִיק בְּעֶרֶב שַׁבָּת (יג) [יב] (מז) קֹדֶם מִנְחָה (כל בו (סי׳ מד) ואבודרהם), (מח) וְאִם רוֹצִים לְמַהֵר לְהִתְפַּלֵּל לְאַחַר שֶׁבֵּרֵךְ הַשַּׁלִּיחַ צִבּוּר וְהִדְלִיק אֶחָד מֵהֶן, (מט) יוּכַל (יג) [יג] הַשַּׁמָּשׁ לְהַדְלִיק הַנִּשְׁאָרִים וְהַשַּׁלִּיחַ צִבּוּר יִתְפַּלֵּל (מהרי״ל (מנהגים)): ח (נ) צֶחָצֵר * שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים מִשְּׁנֵי רוּחוֹת, צָרִיךְ לְהַדְלִיק בִּשְׁתֵּיהֶן, (נא) *)מִפְּנֵי (יד) [יד] הַחֶשֶׁד, וְאִם שְׁנֵי הַפְּתָחִים (נב) בְּרוּחַ אֶחָד (נג) (וְהֵם בְּבֵית אֶחָד) (כל בו (שם)) דַּי לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶם.

צ מִימְרָא דְּרַב הוּנָא וּכְדִמְפָרֵשׁ רָבָא שָׁם כ״ג ע״א). *) (וְהָא דְּאִיתָא לְעֵיל בְּסִימָן צ׳ סָעִיף ח׳ דְּהֵיכָא דְּיֵשׁ לְבֵית הַכְּנֶסֶת שְׁנֵי פְּתָחִים דְּלֵיכָּא חֶשֶׁד, הַתָּם שְׁאנִי דְּכֵיוָן דְּאִי לֹא מַצְלֵי הָוֵי לֵיהּ פּוֹרֵק עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם לֹא אָתֵי לְמִחְשְׁדֵיהּ, אִי נַמִי שְׁאנִי הָכָא דְּאִית בֵּיהּ הֶפְסֵד מָמוֹן אָתֵי לְמַחְשְׁדֵיהּ טְפֵי. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה חצר)).

בַּאֵר הֵיטֵב

(יג) **קֹדֶם מִנְחָה.** וְכֵן כָּתַב רַשַׁ״ל (שם). וּבְדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה) כָּתַב, וְאֵין אָנוּ נוֹהֲגִין כֵּן אֶלָּא מִדְּלִיקִין בֵּין מִנְחָה לְמַעֲרִיב. וְנִרְאֶה לִי, דְּאִם הוּא סָמוּךְ לְחַשֵּׁכָה וְטָרֵם שֶׁיָּבוֹאוּ מְנִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת יִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם, יְבָרֵךְ וְיַדְלִיק מִיָּד דְּמִכָּל מָקוֹם אִיכָּא פִּרְסוּמֵי נִיסָּא כְּשֶׁבָּאִים אַחַר כָּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן מ״א: **(יג) הַשַּׁמָּשׁ וְכוּ׳.** אֲבָל בְּבֵיתוֹ צָרִיךְ הוּא לְהַדְלִיק כֻּלָּם. לְבוּשׁ (ס״ח). אֲבָל רַשַׁ״ל בִּתְשׁוּבָה (שם) כָּתַב שֶׁגַּם בְּבֵיתוֹ רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְכֵן נִרְאֶה לִי, שֶׁכֵּן מְצִינוּ בְּיוֹמָא פֶּרֶק ג׳ (לא:) קְרָצוֹ וּמָרַק אַחַר עַל יָדוֹ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּחֵלֶק פֶּרֶק ב׳ (כט.): ח (יל) **הַחֶשֶׁד.** עַיֵּן טַ״ז (סק״ט) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וּבִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה בְּאוֹתָהּ מְנוֹרָה, אִי יַפְסִיק בְּשַׁבָּת קֹדֶם וְלֹא יַדְלִיק בְּאוֹתָן נֵרוֹת, דְּאִי אָנוּ יוֹדְעִים אִם הַכֹּהֵן נִיסָּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בלבוש סי׳ תקפא ס״א) לְעִנְיַן שַׁמְפְּסִיקִין לְתוֹקֵעַ בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּדֵי לְהַפְסִיק בֵּין תְּקִיעוֹת דְּאוֹרַיְיתָא לְדִרַבָּנָן, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן פִּרְסוּמֵי נִיסָּא דְּרַבָּנָן, עַיֵּן שָׁם. וְלַעִנְיָנִיוֹת דִּידְהוּ צָרִיךְ עִיּוּן אִם יֵשׁ לְבַטֵּל בְּשָׁבִיל זֶה הַהַדְלָקָה שֶׁנּוֹהֲגִין תָּדִיר לְהַדְלִיק לְכָבוֹד שַׁבָּת בְּמְנוֹרָה זוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, בְּשָׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה בְּשַׁבָּת חֲנֻכָּה שֶׁאַחַר זֶה פִּרְסוּמֵי נִיסָּא, וְאֵין זֶה דּוֹמֶה לְתִקִּיעוֹת כֻּלָּל כַּמּוּבָן. וְיוֹתֵר נִרְאֶה שֶׁיַּדְלִיק אֵיזֶה שַׁבָּתוֹת קֹדֶם נֵרוֹת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת, וּכְשֶׁיַּדְלִיק עַתָּה שָׁמָּן זַיִת אֵיכָא פִּרְסוּמֵי נִיסָּא, וְאֵף עַל גַּב דְּגַם לְגַבֵּי שַׁבָּת אָמְרִינַן (סי׳ רסד ס״ו) דְּשָׁמָּן זַיִת מִן הַמֻּבְחָר, מִכָּל מָקוֹם אֵין קְפִידָא כָּל כָּךְ כְּמוֹ אִם לֹא יַדְלִיק כְּלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִם יַדְלִיק בְּשַׁבָּתוֹת קֹדֶם נֵרוֹת שֶׁעָנָה שֶׁלְּדַעַת הַבַּ״ח (שם ס״ה) נֵרוֹת שֶׁעָנָה דִּידָן הָוֵי כְּשָׁמָּן זַיִת שֶׁהָרֵי אוֹרָן צָלוּל, וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן רס״ד, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב מַה שֶּׁכָּתַב לְיַשֵּׁב קְשָׁיַת גִּיסוֹ בַּעַל אֲלִיָּהוּ זוּטָא (סק״ו) עַל הַתּוֹסְפוֹת בְּשַׁבָּת דַּף כ״א (ע״ב ד״ה מצוה) דְּמַדְיָקוּ מִנַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי פְּיוֹת כו׳, עַיֵּן שָׁם: **(יג) [יג] הַשַּׁמָּשׁ.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּמוֹר וּקְצִיעָה (ז:), וְכִדְאִשְׁכָּחַן (יבמות סז.) דְּאָמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל (לר״י) (לָרב חָנָא בְּגַדְתָּאָה) זִיל אַיְיתֵי לִי בֵּי עֲשָׂרָה וְאֵימָא בְּאַפֵּיהוּ הַמְּזָנֶה לְעוּבְּרוֹ וְכוּ׳, וְעַל כֵּן דַּעְתּוֹ דְּצָרִיךְ לִהְיוֹת מַמָּשׁ וְאֵין עֲדָה פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה (מגילה כג:), וְהִנֵּה הַיְחִידִים יוֹצְאִין לְעַצְמָן כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ וְלֹא נִתְקְנוּ הַנֵּרוֹת לְשִׁנּוֹתָן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא בְּצִבּוּר בִּלְבַד, אָמְנָם אִם הַשָּׁעָה דְּחוּקָה אֵין לְבַטֵּל הַהַדְלָקָה אֶלָּא יַדְלִיק בְּלֹא בְּרָכָה. וְנִרְאֶה שֶׁגַּם מַה שֶּׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (מנהגים אות ד), הָכִי הָוֵה עוּבְדָּא וְלֹא נִזְכַּר שָׁם שֶׁבֵּרַךְ גַּם כֵּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי פִּרְסוּמֵי נִיסָּא דַּחֲנֻכָּה אֵינוֹ תָּלוּי כָּל כָּךְ בָּזֶה,** דְּעָצָם הַדְּלָקָה הוּא בִּכְלָל פִּרְסוּם הַנֵּס, וְדוּמְיָא דְּמַאי דְּאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא (שבת כג:) נֵר חֲנֻכָּה וְקִדּוּשׁ הַיּוֹם נֵר חֲנֻכָּה עָדִיף מִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִיסָּא וְלֹא אַשְׁכְּחַן חַד דְּאָמַר דְּוַקָּא כְּשֶׁיֵּשׁ בֵּי עֲשָׂרָה בִּשְׁעַת הַדְּלָקָה, אֶלָּא וַדַּאי דְּעָצָם הַדְּלָקָה שְׁצִוּוּ חֲכָמִים עַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל הוּא נִקְרָא פִּרְסוּם הַנֵּס, וּנְהֵי דְּהַדְלָקָה זוֹ שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת הוּא אֵינוֹ מְצַד תַּקָּנַת חֲכָמִים רַק הַהֶנְהָגָה שֶׁהִנְהִיגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְפַרְסֵם הַנֵּס בְּרַבִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, הֲרֵי עַל יְדֵי זֶה גַּם כֵּן יִתְפָּרְסֵם הַנֵּס כְּשֶׁיָּבוֹאוּ אַחַר כָּךְ כָּל הַקָּהָל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְיִרְאוּ נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה דְּלוּקִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וּכְעֵין רְאָיָה לִסְבָרָא זוֹ, מִמַּאי דְּאֵיתָא בְּאַבּוּדְרָהָם טַעַם עַל מַה שֶּׁאָמְרוּ בַּגְּמָרָא הָרוֹאֶה נֵר חֲנֻכָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְלֹא תִּקְּנוּ בִּשְׁאָר מְצוֹת בְּרָכָה עַל הָרְאִיָּה, וְתֵרֵץ שָׁם בְּרִאשׁוֹנָה מִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִיסָּא, וּכְעֵין זֶה כָּתְבוּ גַּם כֵּן הַתּוֹסָפוֹת בְּסֻכָּה דַּף מ״ו (ע״א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הָרוֹאֶה, [וְגַם] מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵין לָהֶם בַּיִת וְאֵין בְּיָדָם לַעֲשׂוֹת סֻכּוֹת (הַמְצוֹת), הֲרֵי דְּאַף שֶׁלֹּא הָיָה הָאִישׁ הַזֶּה בִּשְׁעַת הַדְּלָקָה רַק רָאָה אוֹתָהּ אַחַר כָּךְ מִקְּרֵי פִּרְסוּם הַנֵּס, וְהָכִי נַמִי בְּעִנְיָנֵינוּ כְּשֶׁבָּאִין אַחַר כָּךְ כָּל הַקָּהָל וְרוֹאִין הַנֵּרוֹת דְּלוּקִין בַּמְּנוֹרָה אֵין לְךָ פִּרְסוּם הַנֵּס גָּדוֹל מִזֶּה. וְגַם בְּמַהֲרִי״ל (שם) אֵיתָא בְּהֶדְיָא שֶׁהַדְּלִיק שַׁמָּשׁ הָעִיר בְּעֶרֶב שַׁבָּת טֶרֶם בּוֹא הַקָּהָל לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן מַאֲבּוּדְרָהָם וּמִכָּל בּוֹ (סי׳ מד) וּמַהֲרַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה) שֶׁכָּלָם דַּעְתָּם שֶׁיְּדַלִּיקוּ קֹדֶם מִנְחָה וְלֹא אִישְׁתְּמִיט אֶחָד מֵהֶם לוֹמַר דְּוַקָּא כְּשֶׁנִּתְקַבֵּץ שָׁם עֲדָה, וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמּוֹר וּקְצִיעָה דְּאָפְשָׁר שֶׁהַדְּלִיק הַשַּׁמָּשׁ בִּלְא בְּרָכָה זֶהוּ דְּחַק, דְּאִם כֵּן הָיָה לוֹ לְפָרֵשׁ דְּבְאֹפֶן זֶה דְּוַקָּא בִּלְי בְּרָכָה. **וְעַל כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּהַמַּדְלִיק בִּבְרָכָה יֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ, וְכֵן הֶעְתִּיק הַחַיֵּי אָדָם** (כלל קנד סי״ז) **דְּצָרִיךְ לְהַדְלִיק בִּבְרָכָה, וְאִם בִּנְקֵל לוֹ לְהַשִּׂיג מְנִין בְּשִׁעַת בְּרָכָה מַה טּוֹב:**

ח * **שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים מִשְּׁנֵי רוּחוֹת. הֵינוּ אַחַת בְּצָפוֹן וְאַחַת בְּמִזְרָח** כֵּן כָּתַב רַשַׁ״ל (שבת כג. ד״ה מב׳ רוחות), וְטַעֲוּת נִזְדַּקֵּר לִפְנֵי פִּתְחֵי עוֹלָם (ס״ק לד) שֶׁכָּתַב

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְהַדְלִיק בְּכָל יוֹם בְּצֵאת הַכּוֹכָבִים, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת נוֹהֲגִים אַחַר מִנְחָה בְּשָׁעָה שֶׁהָעוֹלָם מְקֻבָּצִים, וְגַם דִּלְאַחַר מַעֲרִיב אֵין נָכוֹן לַעֲכֵּב הָעוֹלָם לָזֶה, דְּצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְמַהֵר לְבֵיתוֹ לֵילֵךְ וּלְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה: (מז) **קֹדֶם מִנְחָה.** וְכֵן כָּתַב רַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה). אֲבָל בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה) כָּתַב שֶׁאֵין אָנוּ נוֹהֲגִין כֵּן, אֶלָּא אַף בְּעֶרֶב שַׁבָּת מַדְלִיקִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בֵּין מִנְחָה לְמַעֲרִיב בְּשָׁעָה שֶׁהָעוֹלָם מַתְחִילִין לְהִתְקַבֵּץ וְאִיכָּא פִּרְסוּמֵי נִסָּא. אָכֵן אִם הָעוֹלָם מִתְאַחֲרִין לָבוֹא וְטָרֵם שֶׁיָּבוֹא מְנִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת יִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם, לֹא יַמְתִּין כְּלָל אֶלָּא יְבָרֵךְ וְיַדְלִיק מִיָּד אֲפִלּוּ קֹדֶם מִנְחָה, דְּמִכָּל מָקוֹם (נד) אִיכָּא פִּרְסוּמֵי נִסָּא כְּשֶׁבָּאִים אַחַר כָּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְרוֹאִים הַנֵּרוֹת. וּלְעִנְיַן יָחִיד, עַיֵּן לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן תרע״ט בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב): (מח) **וְאִם רוֹצִים לְמַהֵר וְכוּ׳.** וְדַוְקָא בְּאֹפֶן זֶה, (נה) אֲבָל בְּלָאו הָכִי טוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּגְמֹר בְּעַצְמוֹ הַמִּצְוָה שֶׁהִתְחִיל בָּהּ: (מט) **יוּכַל הַשַּׁמָּשׁ וְכוּ׳.** דְּהַבְּרָכָה חָל עַל הָאֶחָד שֶׁהִדְלִיק דְּהִיא הָעִקָּר, וְהַשְּׁאָר אֵינָן אֶלָּא הִדּוּר מִצְוָה בְּעָלְמָא. (נו) וְהוּא הַדִּין בְּבֵיתוֹ כְּשֶׁמְּזַדְּמֵן לוֹ אֵיזֶה דָּבָר נָחוּץ לְאַחַר שֶׁהִדְלִיק אֶחָד מֵהֶן, יוּכַל אַחֵר לְהַשְׁלִים בִּשְׁבִילוֹ אֶת שְׁאָרֵי הַנֵּרוֹת: ח (נ) **חָצֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים.** וְהוּא הַדִּין (נז) בַּיִת: (נא) **מִפְּנֵי הַחֶשֶׁד.** שֶׁיֹּאמְרוּ בְּנֵי עִירוֹ מִדְּלִיק אַדְלִיק בְּהָא בָּאַחֲרָת נַמִּי לֹא אַדְלִיק, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ כָּל הַבָּתִּים שֶׁבְּחָצֵר שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם אֶחָד, אוֹ שֶׁאֵין לוֹ שָׁם בְּחָצֵר רַק בַּיִת אֶחָד, צָרִיךְ לְהַדְלִיק בִּשְׁתֵּי הַפְּתָחִים: (נב) **בְּרוּחַ אֶחָד וְכוּ׳.** הַטַּעַם, דְּהָא חָזוּ לֵיהּ שֶׁהִדְלִיק בְּאֶחָד, וּמַה שֶּׁלֹּא הִדְלִיק בַּשֵּׁנִי (נמ) יְדָעוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ שֶׁמְּבַקְּשִׁים הוּא בַּיִת אֶחָד וּשְׁנֵי הַפְּתָחִים שַׁיָּכִים לְאָדָם אֶחָד וְדֵי לְהַדְלִיק בְּמָקוֹם אֶחָד: (נג) **וְהֵם** פִּרְסוּם הַנֵּס גָּדוֹל מִזֶּה. וְגַם בְּמַהֲרִי״ל (שם) אֵיתָא בְּהֶדְיָא שֶׁהִדְלִיק שַׁמָּשׁ הָעִיר בְּעֶרֶב שַׁבָּת טֶרֶם בּוֹא הַקָּהָל לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן מֵאֲבּוּדְרָהָם וּמִכָּל בּוֹ (סי׳ מד) וּמַהֲרַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה) שֶׁכָּלָם דַּעְתָּם שֶׁיְּדַלִּיקוּ קֹדֶם מִנְחָה וְלֹא אִישְׁתְּמִיט אֶחָד מֵהֶם לוֹמַר דְּוַקָּא כְּשֶׁנִּתְקַבֵּץ שָׁם עֲדָה, וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמּוֹר וּקְצִיעָה דְּאָפְשָׁר שֶׁהִדְלִיק הַשַּׁמָּשׁ בִּלְא בְּרָכָה זֶהוּ דְּחַק, דְּאִם כֵּן הָיָה לוֹ לְפָרֵשׁ דְּבְאֹפֶן זֶה דְּוַקָּא בִּלְי בְּרָכָה. **וְעַל כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּהַמַּדְלִיק בִּבְרָכָה יֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ, וְכֵן הֶעְתִּיק הַחַיֵּי אָדָם** (כלל קנד סי״ז) **דְּצָרִיךְ לְהַדְלִיק בִּבְרָכָה, וְאִם בִּנְקֵל לוֹ לְהַשִּׂיג מְנִין בְּשִׁעַת בְּרָכָה מַה טּוֹב:**

ח * **שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים מִשְּׁנֵי רוּחוֹת. הֵינוּ אַחַת בְּצָפוֹן וְאַחַת בְּמִזְרָח** כֵּן כָּתַב רַשַׁ״ל (שבת כג. ד״ה מב׳ רוחות), וְטַעֲוּת נִזְדַּקֵּר לִפְנֵי פִּתְחֵי עוֹלָם (ס״ק לד) שֶׁכָּתַב

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּשֵׁם זֶרַע אֱמֶת (בשו״ת ח״א או״ח סי׳ צו), אִם הַדְּלִיק בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה בְּבֵיתוֹ וְאַחַר כָּךְ מִדְּלִיק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יְבָרֵךְ שֶׁלֹּא יִשְׁתַּנֶּה גַּם כֵּן, וְאִם הִדְלִיק קֹדֶם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לֹא יַחֲזֹר לוֹמַר בְּבֵיתוֹ בְּרָכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ, אִם לֹא שֶׁהִדְלִיק לְהוֹצִיא גַּם כֵּן אִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ, עַיֵּן שָׁם: **(יב) [יב] קֹדֶם מִנְחָה.** עַיֵּן לְעֵיל סָעִיף ד׳ (סוף ד״ה בשו״ע) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּשֵׁם מוֹר וּקְצִיעָה דְּחוּלִּק עַל זֶה, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהוּא פִּרְסוּמֵי נִיסָּא צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עֲדַיִן בִּלְא בְּרָכָה, עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב (באר היטב) בְּשֵׁם הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳, עַיֵּן שָׁם דִּמְבֹאָר דִּבְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מִנְהָג לְהַדְלִיק בְּכָל הַשָּׁנָה בְּאוֹתָהּ מְנוֹרָה דְּלֵיכָּא הֵכֵּר, אִם הַנֵּרוֹת שֶׁל שָׁעָנָה גְּדוֹלִים שֶׁדּוֹלְקִים עַל כָּל פָּנִים עַד חֲצוֹת לַיְלָה כְּמִנְהָג בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, פָּשִׁיטָא דְּהָוֵי הֵיכֵּרָא טוֹבָא, אֶלָּא אֲפִלּוּ כְּשֶׁמַּדְלִיקִין בְּשֶׁמֶן זַיִת וְכֵן בְּכָל הַשָּׁנָה בְּאוֹתָהּ מְנוֹרָה, אִי יַפְסִיק בְּשַׁבָּת קֹדֶם וְלֹא יַדְלִיק בְּאוֹתָן נֵרוֹת, דְּאִי אָנוּ יוֹדְעִים אִם הַכֹּהֵן נִיסָּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בלבוש סי׳ תקפא ס״א) לְעִנְיַן שַׁמְפְּסִיקִין לְתוֹקֵעַ בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּדֵי לְהַפְסִיק בֵּין תְּקִיעוֹת דְּאוֹרַיְיתָא לְדִרַבָּנָן, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן פִּרְסוּמֵי נִיסָּא דְּרַבָּנָן, עַיֵּן שָׁם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן אִם יֵשׁ לְבַטֵּל בְּשָׁבִיל זֶה הַהַדְלָקָה שֶׁנּוֹהֲגִין תָּדִיר לְהַדְלִיק לְכָבוֹד שַׁבָּת בְּמְנוֹרָה זוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, בְּשָׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה בְּשַׁבָּת חֲנֻכָּה שֶׁאַחַר זֶה פִּרְסוּמֵי נִיסָּא, וְאֵין זֶה דּוֹמֶה לְתִקִּיעוֹת כֻּלָּל כַּמּוּבָן. וְיוֹתֵר נִרְאֶה שֶׁיַּדְלִיק אֵיזֶה שַׁבָּתוֹת קֹדֶם נֵרוֹת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת, וּכְשֶׁיַּדְלִיק עַתָּה שָׁמָּן זַיִת אֵיכָא פִּרְסוּמֵי נִיסָּא, וְאֵף עַל גַּב דְּגַם לְגַבֵּי שַׁבָּת אָמְרִינַן (סי׳ רסד ס״ו) דְּשָׁמָּן זַיִת מִן הַמֻּבְחָר, מִכָּל מָקוֹם אֵין קְפִידָא כָּל כָּךְ כְּמוֹ אִם לֹא יַדְלִיק כְּלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִם יַדְלִיק בְּשַׁבָּתוֹת קֹדֶם נֵרוֹת שֶׁעָנָה שֶׁלְּדַעַת הַבַּ״ח (שם ס״ה) נֵרוֹת שֶׁעָנָה דִּידָן הָוֵי כְּשָׁמָּן זַיִת שֶׁהֲרֵי אוֹרָן צָלוּל, וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן רס״ד, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב מַה שֶּׁכָּתַב לְיַשֵּׁב קְשָׁיַת גִּיסוֹ בַּעַל אֲלִיָּהוּ זוּטָא (סק״ו) עַל הַתּוֹסְפוֹת בְּשַׁבָּת דַּף כ״א (ע״ב ד״ה מצוה) דְּמַדְיָקוּ מִנַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי פְּיוֹת כו׳, עַיֵּן שָׁם: **(יג) [יג] הַשַּׁמָּשׁ.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּמוֹר וּקְצִיעָה (ז:), וְכִדְאִשְׁכָּחַן (יבמות סז.) דְּאָמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל (לר״י) (לָרב חָנָא בְּגַדְתָּאָה) זִיל אַיְיתֵי לִי בֵּי עֲשָׂרָה וְאֵימָא בְּאַפֵּיהוּ הַמְּזָנֶה לְעוּבְּרוֹ וְכוּ׳, וְעַל כֵּן דַּעְתּוֹ דְּצָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ מַמָּשׁ וְאֵין עֲדָה פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה (מגילה כג:), וְהִנֵּה הַיְחִידִים יוֹצְאִין לְעַצְמָן כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ וְלֹא נִתְקְנוּ הַנֵּרוֹת לְשִׁנּוֹתָן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא בְּצִבּוּר בִּלְבַד, אָמְנָם אִם הַשָּׁעָה דְּחוּקָה אֵין לְבַטֵּל הַהַדְלָקָה אֶלָּא יַדְלִיק בִּלְא בְּרָכָה. וְנִרְאֶה שֶׁגַּם מַה שֶּׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (מנהגים אות ד), הָכִי הָוֵה עוּבְדָּא וְלֹא נִזְכַּר שָׁם שֶׁבֵּרַךְ גַּם כֵּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי פִּרְסוּמֵי נִיסָּא דַּחֲנֻכָּה אֵינוֹ תָּלוּי כָּל כָּךְ בָּזֶה,** דְּעָצָם הַדְּלָקָה הוּא בִּכְלָל פִּרְסוּם הַנֵּס, וְדוּמְיָא דְּמַאי דְּאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא (שבת כג:) נֵר חֲנֻכָּה וְקִדּוּשׁ הַיּוֹם נֵר חֲנֻכָּה עָדִיף מִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִיסָּא וְלֹא אַשְׁכְּחַן חַד דְּאָמַר דְּוַקָּא כְּשֶׁיֵּשׁ בֵּי עֲשָׂרָה בִּשְׁעַת הַדְּלָקָה, אֶלָּא וַדַּאי דְּעָצָם הַדְּלָקָה שְׁצִוּוּ חֲכָמִים עַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל הוּא נִקְרָא פִּרְסוּם הַנֵּס, וּנְהֵי דְּהַדְלָקָה זוֹ שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת הוּא אֵינוֹ מְצַד תַּקָּנַת חֲכָמִים רַק הַהֶנְהָגָה שֶׁהִנְהִיגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְפַרְסֵם הַנֵּס בְּרַבִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, הֲרֵי עַל יְדֵי זֶה גַּם כֵּן יִתְפָּרְסֵם הַנֵּס כְּשֶׁיָּבוֹאוּ אַחַר כָּךְ כָּל הַקָּהָל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְיִרְאוּ נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה דְּלוּקִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וּכְעֵין רְאָיָה לִסְבָרָא זוֹ, מִמַּאי דְּאֵיתָא בְּאַבּוּדְרָהָם טַעַם עַל מַה שֶּׁאָמְרוּ בַּגְּמָרָא הָרוֹאֶה נֵר חֲנֻכָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְלֹא תִּקְּנוּ בִּשְׁאָר מְצוֹת בְּרָכָה עַל הָרְאִיָּה, וְתֵרֵץ שָׁם בְּרִאשׁוֹנָה מִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִיסָּא, וּכְעֵין זֶה כָּתְבוּ גַּם כֵּן הַתּוֹסָפוֹת בְּסֻכָּה דַּף מ״ו (ע״א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הָרוֹאֶה, [וְגַם] מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵין לָהֶם בַּיִת וְאֵין בְּיָדָם לַעֲשׂוֹת סֻכּוֹת (הַמְצוֹת), הֲרֵי דְּאַף שֶׁלֹּא הָיָה הָאִישׁ הַזֶּה בִּשְׁעַת הַדְּלָקָה רַק רָאָה אוֹתָהּ אַחַר כָּךְ מִקְּרֵי פִּרְסוּם הַנֵּס, וְהָכִי נַמִי בְּעִנְיָנֵינוּ כְּשֶׁבָּאִין אַחַר כָּךְ כָּל הַקָּהָל וְרוֹאִין הַנֵּרוֹת דְּלוּקִין בַּמְּנוֹרָה אֵין לְךָ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י), **וְלִדְבָרָיו הוּא הַדִּין בְּחֹל אֲפִלּוּ אֵין מְנִין (כְּשֶׁמִּבְּרֵךְ) [כְּשֶׁמַּדְלִיק] אַחַר מִנְחָה, יָכוֹל לְבָרֵךְ.** וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ויש נוהגין): (נה) הַגְּרָ״א (ס״ק כג): (נו) רַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא), וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א (שם), דְּלֹא כְּלְבוּשׁ (ס״ח): ח (נז) כָּלְבוֹ (סי׳ מד). **וְדַע דְּאַף שֶׁדִּבְרֵיו בְּוַדַּאי אֵמֶת מִכָּל מָקוֹם דִּין הַמְחַבֵּר שֶׁהִתְּחִיל לְשׁוֹן הַגְּמָרָא** (שבת כג.) **מַמָּשׁ 'חָצֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ' וְכוּ׳ אֶתְיָא כְּפִשְׁטֵיהּ, דְּהוּא קָאָזִיל לְשִׁיטָתוֹ בְּסָעִיף ה׳ דְּפָסַק שָׁם דְּאִם יֵשׁ חָצֵר לִפְנֵי הַבַּיִת** (סק״ל) מֵימְרָא דְּרַב הוּנָא וּכְדִמְפָרֵשׁ רָבָא שָׁם כ״ג ע״א). *) (וְהָא דְּאִיתָא לְעֵיל בְּסִימָן צ׳ סָעִיף ח׳ דְּהֵיכָא דְּיֵשׁ לְבֵית הַכְּנֶסֶת שְׁנֵי פְּתָחִים דְּלֵיכָּא חֶשֶׁד, הַתָּם שְׁאנִי דְּכֵיוָן דְּאִי לֹא מַצְלֵי הָוֵי לֵיהּ פּוֹרֵק עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם לֹא אָתֵי לְמִחְשְׁדֵיהּ, אִי נַמִי שְׁאנִי הָכָא דְּאִית בֵּיהּ הֶפְסֵד מָמוֹן אָתֵי לְמִחְשְׁדֵיהּ טְפֵי. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה חצר)).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah